

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

**НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА ПОДПОМАГАНЕ И КОМПЕНСАЦИЯ
НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ**

**Формуляр за правата на пострадалите от престъпления, съгласно чл. 6а, ал. 2 от Закона за подпомагане и финансова
компенсация на пострадали от престъпления**

ПРАВО НА БЕЗПЛАТНА ПСИХОЛОГИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ И ПОМОЩ

Право на безплатна психологическа консултация и помощ от държавата по **Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления** имат български граждани или граждани на държави - членки на Европейския съюз, както и чужди граждани в случаите, предвидени в международен договор, по който Република България е страна.

Когато пострадалият е починал в резултат на престъплението, правото на подпомагане преминава върху неговите наследници или върху лицето, с което се е намирал във фактическо съжителство.

Безплатната психологическа консултация и помощ се предоставя на пострадали, претърпели имуществени и неимуществени вреди от престъпления от общ характер.

Безплатната психологическа консултация и помощ се предоставя от специалисти - психолози от организациите за подкрепа на пострадали, съобразно нуждите на пострадалия и психологическото му състояние.

Молба за предоставяне на безплатна психологическа помощ се подава до избрана от пострадалия организация за подкрепа на пострадали, като в нея се посочват трите имена гражданство, дата и място на раждане, постоянен и настоящ адрес, дата, място и обстоятелства на извършване на престъплението, датата, на която пострадалия е уведомил компетентните органи за извършеното престъпление и основанията за търсене на психологическа консултация и помощ. Към молбата следва да се приложат копия на документите, които да удостоверяват посочените от пострадалия факти и обстоятелства, свързани с престъплението.

**За повече информация се обърнете към:
БЪЛГАРСКА АСОЦИАЦИЯ НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ
ЗА ПОДКРЕПА НА ПОСТРАДАЛИ
Тел.: 02/ 981 93 00; 02/980 75 48**

ПРАВО НА ПРАВНА ПОМОЩ

В наказателното производство пострадалият, като частен обвинител, частен тъжител, граждански ищец и граждански ответник, може да упълномощи повереник, срещу заплащане, съгласно Закона за адвокатурата, който да защитава неговите интереси.

Право на безплатна правна помощ по реда на Закона за правната помощ

Безплатната правна помощ се изразява в:

- консултация с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело;
- подготовка на документи за завеждане на дело;
- процесуално представителство.

Пострадалият има право на безплатна правна помощ за консултация с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело и подготовка на документи за завеждане на дело, когато:

- отговаря на условията за получаване на месечна помощ по реда на чл. 9 и 10 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;
- отговаря на условията за подпомагане с целева помощ за отопление за предходния или настоящия отоплителен сезон;
- е лице, настанено в специализирани институции за предоставяне на социални услуги или ползвачи социална услуга - резидентен тип, или ползва социална услуга зверо "Майка и бебе", съгласно чл. 36 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;
- е дете, настанено в приемно семейство или в семейство на роднини или близки по реда на Закона за закрила на детето;
- е дете в риск по смисъла на Закона за закрила на детето;
- е лице по чл. 144 от Семейния кодекс (пълнолетни, учаци се деца, издържани от родители) или лице, ненавършило 21 години, в съответствие с Регламент (ЕО) № 4 от 2009 г. на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ, Л 7/1 от 10 януари 2009 г.);
- е пострадал от домашно или сексуално насилие или от трафик на хора, когато не разполага със средства и желае да ползва адвокатска защита;
- е лице, търсещо международна закрила по реда на Закона за убежището и бежанците, за които предоставяне на правна помощ не се дължи на друго правно основание;
- е чужденец и спрямо него е приложена принудителна административна мярка, или е настанен в специален дом за временно настаняване на чужденци по реда на Закона за чужденците в Република България, не разполага със средства и желае да ползва адвокатска защита.

Горепосочените факти и обстоятелства се удостоверяват от пострадалия със съдебни решения или с документи, издадени от съответните компетентни органи, и с декларация за семейно и имуществено състояние.

**Молбата за предоставяне на правна помощ се отправя до:
НАЦИОНАЛНО БЮРО ЗА ПРАВНА ПОМОЩ
Адрес: гр. София 1421, ул. "Развигор" № 1
Имейл: nbpp@nbpp.government.bg
Телефон: +359 2 8193200
Факс: +359 2 8654812**

НАЦИОНАЛЕН ТЕЛЕФОН ЗА ПРАВНА ПОМОЩ - 070018250

**Работно време: от 9:00 ч. до 17:00 ч.
Работно време с граждани от 9:00 до 17:00 часа**

Решението за предоставяне на правна помощ се взема от председателя на Националното бюро за правна помощ в 14-дневен срок след представяне на заповед, съдебно решение или удостоверение за фактите и обстоятелствата. Отказът за предоставяне на правна помощ подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

В съдебното производство, в качеството на частен обвинител, частен тъжител, граждански ищец или граждански ответник, ако пострадалият представи доказателства, че не е в състояние да заплати адвокатско възнаграждение, а желае да има повереник и интересите на правосъдието изискват това, съдът, който разглежда делото, като първа инстанция му назначава повереник.

ПРАВО ДА БЪДЕ ПОДАДЕН СИГНАЛ ЗА ИЗВЪРШЕНОТО ПРЕСТЪПЛЕНИЕ

Органи, пред които може да бъде подаден сигнал за извършеното престъпление

Сигнал за извършеното престъпление може да бъде подаден до органите на Министерството на вътрешните работи, на тел. 112 или в най-близкото Районно управление „Полиция“ или Полицейски участък. Когато сте пострадал от престъпление или сте станал свидетел на такова, Вие можете да подадете сигнал и до прокуратурата.

ПРАВА НА ПОСТРАДАЛИЯ В ДОСЪДЕБНОТО И СЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО

Когато са налице законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление, се образува досъдебно производство. Органът, който образува досъдебното производство, Ви уведомява незабавно, ако сте посочил адрес за призоваване в страната.

В досъдебното производство пострадалият има следните права:

- Да бъде уведомен за правата си в наказателното производство;
- Да получи защита за своята сигурност и тази на близките си;
- Да бъде информиран за хода на наказателното производство;
- Да участва в производството, съгласно установеното в Наказателно-процесуалния кодекс;
- Да прави искания, бележки и възражения;
- Да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство;
- Да има повереник.

В съдебното производство пострадалият има следните права:

- Да участва, като частен обвинител. Молбата за участие в съдебното производство като частен обвинител може да бъде устна или писмена. Молбата трябва да съдържа данни за лицето, което я подава, и за обстоятелствата, на които се основава. Молбата се прави най-късно до започване на съдебното следствие пред първоинстанционния съд.
- Да участва, като частен тъжител, когато престъплението се преследва по тълба на пострадалия. Тълбата трябва да бъде писмена и да съдържа данни за подателя, за лицето, срещу което се подава, и за обстоятелствата на престъплението. Към тълбата се прилага документ за внесена държавна такса. Тълбата трябва да бъде подписана от подателя. Тълбата трябва да бъде подадена в шестмесечен срок от деня, когато пострадалият е узнал за извършване на престъплението, или от деня, в който пострадалият е получил съобщение за прекратяване на досъдебното производство, на основание, че престъплението се преследва по тълба на пострадалия.
- Да участва, като граждански ищец и да предяви граждански иск за обезщетение на вредите от престъплението. Гражданският иск не може да се предяви в съдебното производство, когато е предявен по реда на Гражданския процесуален кодекс.
- Да участва, като граждански ответник, когато срещу него е предявен граждански иск.

Права на свидетеля

- Да си служи с бележки за цифри, дати и други, които се намират у него и се отнасят до неговите показания;
- Да получи възнаграждение за загубени работен ден и да му бъдат заплатени разходите, които е направил;
- Да иска отмяна на актовете, които накърняват правата и законните му интереси;
- Да се консултира с адвокат, ако смята, че с отговора на поставения въпрос се накърняват правата му, с оглед уличаването му в извършване на престъпление или на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри или съпруг или лице, с което той се намира във фактическо съжителство.

ПРАВО ДА БЪДЕ ПОДАДЕН СИГНАЛ ПРИ НАРУШАВАНЕ НА ПРАВАТА НА ПОСТРАДАЛИ ОТ КОМПЕТЕННИЯ ОРГАН, ДЕЙСТВАЩ В РАМКИТЕ НА НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

При нарушаване на правата на пострадалия от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство, пострадалият може да подаде сигнал, както следва:

- до наблюдаващия досъдебното производство прокурор;
- пред прокурор от горестоящата прокуратура в рамките на досъдебното производство;
- пред компетентния съд, в съдебната фаза на наказателното производство.

ПРАВО ДА ПОЛУЧИТЕ ЗАЩИТА ЗА СЕБЕ СИ И СВОИТЕ БЛИЗКИ. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ТАКАВА ЗАЩИТА

По предложение на прокурора със съгласие на пострадалия или по искане на пострадалия съответният първоинстанционен съд може да забрани на обвиняемия:

- 1. да доближава непосредствено пострадалия;

2. да осъществява контакт с пострадалия под каквато и да е форма, включително по телефон, чрез електронна или обикновена поща и факс;

3. да посещава определени населени места, райони или обекти, в които пострадалият пребивава или посещава.

Съдът уведомява пострадалия за възможността да бъде издадена Европейска заповед за защита.

Защита на свидетеля

- По искане на свидетеля или с негово съгласие прокурорът, съдията-докладчик или съдът вземат мерки за неговата незабавна защита, когато са налице достатъчно основания да се предполага, че в резултат на свидетелството е възникнала или може да възникне реална опасност за живота или здравето на свидетеля, на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се е намирал в особено близки отношения. Защитата на свидетеля е временна и се осъществява чрез: осигуряване на лична физическа охрана или запазване в тайна на неговата самоличност. Лична физическа охрана може да се осигури и по отношение на възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които свидетелят се намира в особено близки отношения, с тяхно съгласие или със съгласие на законните им представители.

- Когато се касае за наказателни производства по тежки умислени престъпления от общ характер и по всички престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, свидетелят може да бъде включен в програма за защита, съгласно Закона за защита на лицата, застрашени във връзка с наказателното производство. Специална защита по този закон могат да получат следните застрашени лица в наказателното производство: свидетел, частен обвинител, граждански ищец и лица, пряко свързани с тях - възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намират в особено близки отношения. Включването в Програмата за защита става по предложение на окръжния прокурор до главния прокурор, а в съдебното производство – на съдията-докладчик до главния прокурор. Предложението за предоставяне на защита се прави служебно или по искане на застрашеното лице, разследващия орган или наблюдаващия прокурор. Когато предложението не изхожда от застрашеното лице е необходимо и неговото изрично писмено съгласие. Разпоредбата на главния прокурор или решението на Съвета по защита се съобщава на органа, внесъл предложението, чрез Бюрото по защита към главния прокурор. Включването в програмата се осъществява чрез сключване на писмено споразумение между Бюрото за защита и застрашеното лице или настойника или попечителя му, ако то е недееспособно.

ПРАВО НА ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ ОТ ДЪРЖАВАТА, ПРИ УСЛОВИЯТА И ПО РЕДА НА ЗАКОНА ЗА ПОДПОМАГАНЕ И ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Право на финансова компенсация от държавата по **Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления** имат български граждани или граждани на държави - членки на Европейския съюз, както и чужди граждани в случаите, предвидени в международен договор, по който Република България е страна.

Финансова компенсация по Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления се предоставя за престъпленията:

1. тероризъм, умислено убийство; опит за убийство; умислена тежка телесна повреда; блудство; изнасилване; трафик на хора;
2. престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;
3. други тежки умислени престъпления, от които като съставомерни последици са настъпили смърт или тежка телесна повреда.

Законът за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления се прилага за горепосочените престъпления, извършени след 30 юни 2005 г.

При условията и по реда на ЗПФКПП, финансова компенсация могат да получат пострадали, претърпели **имуществени вреди**. Когато пострадалият е починал в резултат на престъплението, правото на финансова компенсация преминава върху неговите наследници или върху лицето, с което се е намирал във фактическо съжителство.

Пострадалите от престъпления могат да претендират за финансова компенсация след приключване на наказателното производство, при влязъл в сила акт на органите на съдебната власт:

- съдийската присъда, включително в случаите, когато делото е било разглеждано в отсъствие на подсъдимия;
- споразумението за решаване на делото в досъдебното производство;
- прокурорския или съдебния акт, с който наказателното производство е било прекратено, с изключение на случаите, когато прекратяването е на основание чл. 24, ал. 1, т. 1, 7 и 9 от Наказателно-процесуалния кодекс;
- прокурорския или съдебния акт, с който наказателното производство е било спряно поради неразкриване на извършителя на престъплението.

Молбата за финансова компенсация се подава до **Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления към Министерството на правосъдието**, в **еднодневен срок** след влизането в сила на съответния акт на органите на съдебната власт. Молбата може да бъде подадена и чрез организация за подкрепа на пострадали или чрез областния управител по настоящ адрес на пострадалия. Молбата за финансова компенсация се разглеждат в **едномесечен срок** от датата на постъпването ѝ, като при необходимост този срок може да бъде удължаван до три месеца.

Образец на молбата за финансова компенсация и списък с необходимите документи за разглеждане се предоставя на пострадалите от Националния съвет, областните управители, органите на Министерството на вътрешните работи и организациите за подкрепа на пострадали, както и в електронен вариант на интернет страницата на Националния съвет – www.compensation.bg.

Финансовата компенсация се изразява в предоставяне от държавата на парична сума, като максималният ѝ размер не може да надвишава 10 000 лв. Когато финансовата компенсация се предоставя за издръжка на лица, ненавършили 18-годишна възраст, размерът за всяко едно лице е до 10 000 лв.

Финансовата компенсация обхваща, заедно или поотделно, имуществените вреди, които са пряка последица от престъплението и се изразяват във:

- разходи за лечение, с изключение на разходите, които се поемат от бюджета на Националната здравноосигурителна каса;
- пропуснати доходи;
- разходи по плащане на съдебни и деловодни разноски;
- пропуснати средства за издръжка;
- разходи по погребение;
- други имуществени вреди.

За повече информация се обрънете към:

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА ПОДПОМАГАНЕ И КОМПЕНСАЦИЯ НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Адрес: Експертна комисия към Националния съвет
за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления
гр. София 1040, ул. „Славянска“ № 1
Уеб страница: www.compensation.bg

E-мейл: compensation@justice.government.bg

Лице за контакт, съгласно чл. 18, ал. 9 от Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления:

Георги Спасов – секретар на Съвета и член на Експертната комисия

E-мейл: g.spasov@justice.government.bg; Тел.: 02/9237 359.

Приемни дни: вторник и четвъртък - от 13.00 до 16.00 ч. в сградата на Министерството на правосъдието на бул. „Дондуков“ 2А, ет. 7, стая 726.

ПРАВА НА ПОСТРАДАЛИТЕ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ В ТРАНС-ГРАНИЧНА СИТУАЦИЯ

Български граждани, пострадали от престъпление на територията на страна-членка на Европейския съюз

Заграничните представителства на Република България в държавите – членки на Европейския съюз, информират писмено българските граждани, които се намират там и са пострадали от престъпления на територията на приемащата държава, за компетентните органи в тази държава, към които могат да се обрънат относно реда за получаване на подпомагане и финансова компенсация, за възможността да подадат молба за финансова компенсация до компетентния орган на съответната държава, чрез Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления към Министерството на правосъдието, както и за условията и реда за получаване на съответния вид подпомагане на територията на Република България.

Граждани на други държави, пострадали от престъпления на територията на Република България

Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления към Министерството на правосъдието оказва съдействие на граждани на други държави, законно пребиваващи на територията на Република България, за предоставяне на формите на подпомагане по Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления. Националният съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления към Министерството на правосъдието приема и решава молбите за финансова компенсация, подадени от граждани на други държави, законно пребиваващи на територията на Република България.

За повече информация се обрънете към:

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА ПОДПОМАГАНЕ И КОМПЕНСАЦИЯ НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Адрес:

Експертна комисия към Националния съвет
за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления
гр. София 1040, ул. „Славянска“ № 1

Уеб страница: www.compensation.bg; E-мейл: compensation@justice.government.bg